

Rapport

Projectnummer: 359392
Referentienummer: SWNL359392
Datum: 28-09-2018

Aanvullend veldonderzoek kleine marterachtigen

Een veldonderzoek naar het voorkomen van kleine marterachtigen ter plaatse van de toekomstige OAT terminal, Baaibuurt te Amsterdam

Definitief

Opdrachtgever:
Gemeente Amsterdam
Ingenieursbureau
Postbus 12693
1100 AR AMSTERDAM

Verantwoording

Titel	Aanvullend veldonderzoek kleine marterachtigen
Subtitel	Een veldonderzoek naar het voorkomen van kleine marterachtigen ter plaatse van de toekomstige OAT terminal, Baaibuurt te Amsterdam
Projectnummer	359392
Referentienummer	SWNL359392
Revisie	D1.0
Datum	28-09-2018
Auteur(s)	Maikell Verkade
E-mailadres	maikell.verkade@sweco.nl
Gecontroleerd door	Djoeah Schiebel
Paraaf gecontroleerd	<i>Dit betreft een digitale uitgave</i>
Goedgekeurd door	Michiel Singer
Paraaf goedgekeurd	<i>Dit betreft een digitale uitgave</i>

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Voorgenomen activiteiten.....	4
1.3	Doelstelling.....	4
1.4	Ligging plangebied.....	4
2	Toetsingskader	6
3	Aanvullend veldonderzoek.....	8
3.1	Methodiek.....	8
3.2	Resultaten	10
4	Conclusie en advies	13
4.1	Conclusie	13
4.2	Advies	13
Bronnen		14

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De opdrachtgever is voornemens een Ondergronds Afval Transport (OAT) terminal te realiseren in de nieuw te bouwen Sluisbuurt op het Zeeburgereiland. Dit systeem moet in 2021 operationeel zijn, waarmee al het restafval, gft, papier en plastic niet meer met vuilniswagens, maar via een ondergronds buizensysteem wordt afgevoerd. In de Sluisbuurt worden zo'n 5.500 woningen gebouwd, met een hoge dichtheid: er komen hier circa 377 woningen per hectare. Dit betekent dat er per hectare ook meer afval zal ontstaan dan in bijvoorbeeld de binnenstad. In de Sluisbuurt zouden door de buurt 137 ondergrondse containers moeten worden geplaatst, waar 28 uur per week vuilniswagens langs zouden moeten rijden. Dit zou een impact hebben op de indeling van de straten en stoepen, en de kans op illegale bijplaatsingen van afval en zwerfvuil verhogen.

Door Sweco is hiervoor in het kader van een voorgenomen bestemmingswijziging van het plangebied een verkennend natuuronderzoek uitgevoerd (Verkade, 2018). Uit het verkennend natuuronderzoek blijkt dat in en nabij het projectgebied beschermde soorten kunnen voorkomen. Het voorgenomen plan heeft mogelijk effect op de huismus. Om vast te stellen of de huismus binnen het plangebied voorkomt, is aanvullend veldonderzoek in de periode april tot en met half mei augustus noodzakelijk naar het voorkomen van de huismus. Ook is niet uit te sluiten dat de het plan effect heeft op de hermelijn en de wezel. Om vast te stellen of de hermelijn en/of wezel binnen het plangebied voorkomt, is aanvullend veldonderzoek noodzakelijk naar het voorkomen van de hermelijn en wezel.

1.2 Voorgenomen activiteiten

De opdrachtgever is voornemens een OAT terminal te realiseren. Om dit te kunnen realiseren zijn onder andere de volgende werkzaamheden noodzakelijk:

- aanleggen ondergrondse infrastructuur;
- bouwrijp maken plangebied;
- bouwwerkzaamheden t.b.v. realiseren OAT terminal;
- aanleggen bovengrondse infrastructuur.

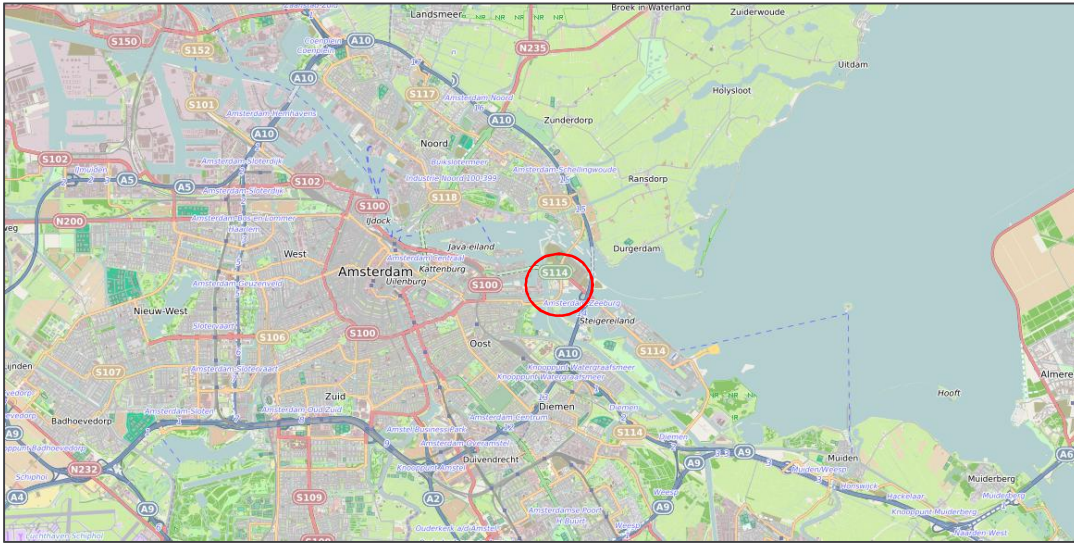
Niet uit te sluiten is dat door de voorgenomen werkzaamheden leefgebied en/of nest- en rustplaatsen van kleine marterachtigen worden beschadigd of vernietigd.

1.3 Doelstelling

Doel van het aanvullend veldonderzoek is om vast te stellen of de hermelijn en/of wezel in het plangebied aanwezig is en of het voorgenomen plan een negatief effect heeft op genoemde soorten waardoor een ontheffing op de Wet natuurbescherming dient te worden aangevraagd.

1.4 Ligging plangebied

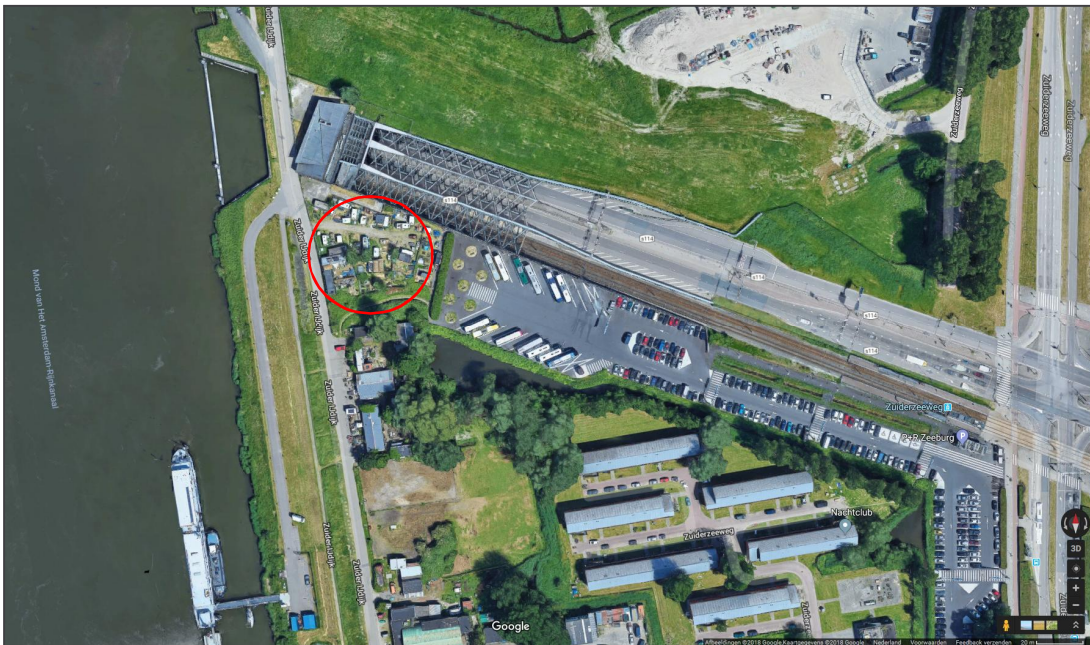
Het plangebied is gelegen nabij Zuider IJdijk 44 / 46, op het Zeeburgereiland in de wijk Baaibuurt-Oost, op circa 4,3 kilometer ten oosten van de kern van Amsterdam. In figuur 1 is de topografische ligging van het plangebied weergegeven. Volgens de topografische kaart van Nederland zijn de coördinaten van het midden van het plangebied X: 125.825, Y: 487.230.

Figuur 1. Topografische ligging plangebied (bron: OpenStreetmap Nederland).

Het plangebied betreft een terrein dat in gebruik is als P+R terrein, en een terrein dat braakliggend is, maar illegaal in gebruik is genomen door mensen met een zwervend bestaan.

Een impressie van de directe omgeving van het plangebied is weergegeven in figuur 2.

Figuur 2. Impressie directe omgeving plangebied (bron: Google Maps).

2 Toetsingskader

In de Wet natuurbescherming is de soortenbescherming in Nederland geregeld. Hierbij onderscheiden we drie verschillende beschermingsregimes waaraan verschillende verbodsbepalingen zijn gekoppeld:

2.1.1 Soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1. e.v.)

- Lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen;
- Lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;
- Lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben;
- Lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen;
- Lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

2.1.2 Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn, bijlage I Verdrag van Bern (artikel 3.5 e.v.)

- Lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
- Lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren;
- Lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;
- Lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen;
- Lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

2.1.3 Andere soorten (artikel 3.10 e.v.)

- Lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - o onderdeel a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - o onderdeel b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - o onderdeel c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Voor *Vogelrichtlijn*- en *Habitatrichtlijn*soorten geldt een vergelijkbaar stelsel van verbodsbepalingen als in de Flora- en faunawet het geval is. Dat betekent dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet opzettelijk verstoord of vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet (opzettelijk) mogen worden gedood of verwond.

Voor *Andere beschermde soorten* geldt dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van beschermde soorten niet (opzettelijk) vernietigd mogen worden en dat exemplaren van beschermde soorten niet (opzettelijk) mogen worden *gedood* of *verwond*. Verbodsbepalingen ten aanzien van de verstoring zijn niet van toepassing op deze soorten. Ten aanzien van de *andere beschermde soorten* geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van LNV) de vrijheid hebben om soorten binnen deze categorie vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 Wet natuurbescherming.

De provincie Noord-Holland heeft voor een aantal algemeen voorkomende zoogdier- en amfibiesoorten een vrijstelling verleend, voor handelingen die men verricht in het kader van ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en voor handelingen in het kader van bestendig beheer en onderhoud. Het betreft de volgende zoogdiersoorten: aardmuis, bosmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos en woelrat en de volgende amfibiesoorten: bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en middelste groene kikker.

Volgens het beleid van de provincie Noord-Holland dienen vrijgestelde soorten die binnen het plangebied aanwezig zijn of worden verwacht, voorafgaand aan de werkzaamheden bij het bevoegd gezag - de Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord - digitaal te worden gemeld; zie het meldingsformulier vrijgestelde soorten, https://www.rudnhn.nl/Wet_natuurbescherming/Soortenbescherming/Meldingsformulier_vrijgestelde_soorten).

Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld en de voorgenomen activiteiten strijdig zijn met de bepalingen in de nieuwe wet dient ontheffing dient te worden aangevraagd. Deze kan alleen worden verleend indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor vogels geldt in afwijking hierop dat voor verstoring geen ontheffing nodig is, indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is.

Het is ook mogelijk om voor beide categorie soorten te werken volgens een goedgekeurde gedragscode die is afgestemd op de nieuwe wet. Er is dan geen ontheffing nodig.

3 Aanvullend veldonderzoek

3.1 Methodiek

De provincie Noord-Holland heeft een Handreiking wezel, hermelijn en bunzing (RUD NHN, 2017) opgesteld. In de handreiking is een leidraad opgenomen hoe onderzoek naar het voorkomen van kleine marterachtigen uitgevoerd dient te worden:

- vier (4) wildcamera's (evt. met lokmiddelen) of spoorbuizen per hectare. Voor de hermelijn en de wezel kan gebruik worden gemaakt van Mostela's. Bij projecten over een groot oppervlak alleen de meest kansrijke landschapselementen onderzoeken. Dit kunnen zijn: houtwallen, waterpassages, overgangen tussen ruigte en korte vegetaties etc.;
- vier (4) weken lang de camera's/ spoorbuizen op dezelfde locatie houden;
- onderzoek dient plaats te vinden in de meest actieve periode. Van mei tot en met augustus.

Naast de provincie Noord-Holland zijn kleine marterachtigen ook in de provincie Noord-Brabant beschermd. De provincie Noord-Brabant heeft net als de provincie Noord-Holland een protocol opgesteld hoe kleine marterachtigen dienen te worden onderzocht. Deze onderzoeksmethode wijkt af van de provincie Noord-Holland. Zo maakt men in de provincie Noord-Brabant niet alleen gebruik van wildcamera's of sporenbuizen, maar gebruik van meerdere methodes (zie tekstbox).

Om de drie soorten kleine marters vast te stellen worden doorgaans verschillende methoden gebruikt. Wanneer, op basis van de resultaten van het habitatgeschiktheidsonderzoek slechts één soort verwacht wordt, dan kan men volstaan met één inventarisatiemethode. Bij meerdere soorten is een combinatie van methoden wenselijk (bijvoorbeeld cameraval plus sporenbus). De apparatuur wordt ingezet in de meest kansrijke landschapselementen. Wanneer onderzoek wordt verricht in de periode waarop de dieren het meest actief zijn, te weten van maart tot en met augustus, worden de eenheden minimaal zes weken in het gebied geplaatst. Buiten de actieve periode, met minder trefkans, worden de eenheden verdubbeld en minimaal twaalf weken geplaatst. Tijdens deze periode worden de eenheden niet beroerd om verstoring te voorkomen. De minimale inzet van het aantal inventarisatiematerialen verschilt per methode en is afhankelijk van de grootte van het terrein (Handreiking Kleine Marters, 2017).

Wij hebben het onderzoek uitgevoerd op basis van de handreiking provincie Noord-Holland en de handreiking provincie Noord-Brabant. In totaal zijn in het plangebied één wildcamera (zie figuur 3), één mostela (marterbox met wildcamera, zie figuren 4) en twee sporenbuizen (figuur 5 en 6) geplaatst. Na twee weken zijn de camera's uitgelezen en de sporenbuizen bekeken op aanwezige sporen. Twee weken na deze controle zijn de camera's en sporenbuizen wederom uitgelezen en beoordeeld.

Figuur 3. Wildcamera

Figuur 4. Mostela

Figuur 5. Sporenbus noordelijk deel

Figuur 6. Sporenbus zuidelijk deel

Onderstaand figuur 7 geeft een overzicht waar de onderzoeksmaterialen in het plangebied zijn geplaatst.

Figuur 7. Monsterpunten onderzoekslocatie (blauw = wildcamera, grijs = sporenbus en rood = mostela).

3.2 Resultaten

In onderstaande subparagrafen wordt per gehanteerde onderzoeksmethode de resultaten weergegeven.

3.2.1 Sporenbuizen

Zowel bij de eerste als tweede controleronde zijn in de sporenbuizen geen (herkenbare) sporen aangetroffen, zie figuur 8.

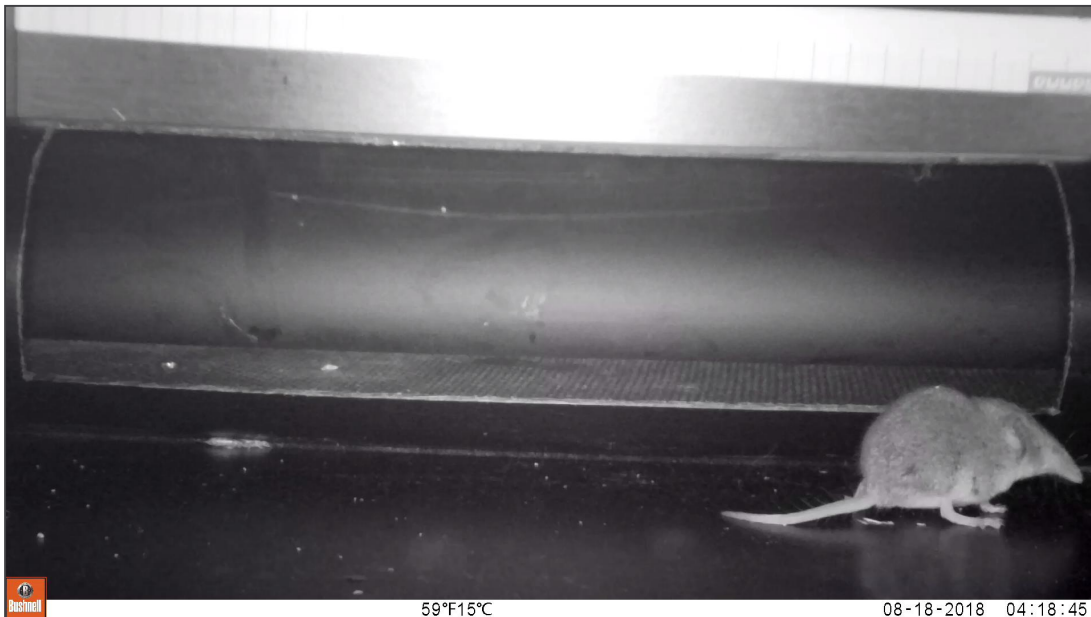

Figuur 8. Verregende sporen.

Dit valt te verklaren door de overvloedige regenval van de afgelopen weken. Eventueel aanwezige sporen zijn daardoor helaas verregend.

3.2.2 Mostela

Bij de eerste controleronde bleek dat de camera enkele opnames had gemaakt. In totaal had de wildcamera vijf (5) opnames gemaakt. Deze zijn bekeken en indien nodig beoordeeld op aanwezige fauna. Op een van de opnames is een huisspitsmuis aangetroffen, zie figuur 9. Verder is geen fauna op de opnames waargenomen.

Figuur 9 *Huisspitsmuis.*

3.2.3 Wildcamera

Bij de eerste controleronde bleek dat de camera geen beelden had gemaakt. Bij de tweede controleronde bleek dat ditmaal de camera wel opnames had gemaakt. In totaal had de wildcamera honderdveertien (114) opnames gemaakt. Deze zijn eveneens bekeken en indien nodig beoordeeld op aanwezige fauna. In geen van de gemaakte opnames is fauna aangetroffen. Alle gemaakte opnames zijn veroorzaakt door bewegende bladeren of gras.

Door technische problemen heeft de camera in de mostela niet de gehele periode aangestaan en functioneerde de wildcamera de eerste periode niet. Conform het protocol is (slechts) één wildcamera noodzakelijk. Omdat met één wildcamera voldaan wordt aan het protocol is besloten om de mostela niet meer terug te plaatsen en alleen van de wildcamera gebruik te maken. In totaal heeft er één wildcamera, conform het protocol, vier weken in het plangebied gestaan waardoor voldaan is aan het protocol.

3.2.4 Aanvullende informatie

Tijdens het plaatsen van de onderzoeksmaterialen is met enkele bewoners van de Green Tribe gesproken. Een van de bewoners gaf aan dat een van zijn katten weleens een dode wezel heeft meegenomen. Omdat dit interessante informatie is hebben we doorgevraagd om te achterhalen of met zekerheid gesteld kan worden dat het een wezel is en geen hermelijn. Uit de antwoorden van de bewoner is niet eenduidig vast te stellen dat het daadwerkelijk om een wezel ging.

Hoewel de informatie van een dode kleine marter waardevolle informatie is – dit geeft immers aan dat ze in en/of in de omgeving van het plangebied voorkomen –, voegt deze informatie in het uitgevoerde onderzoek weinig toe. Katten kunnen grote afstanden afleggen op zoek naar voedsel, uit de camerabeelden blijkt dat geen kleine marters zijn aangetroffen waardoor we kunnen concluderen dat binnen het plangebied geen kleine maters voorkomen.

4 Conclusie en advies

4.1 Conclusie

Op basis van het aanvullend veldonderzoek concluderen wij dat binnen het plangebied geen beschermde kleine marterachtigen aanwezig zijn. Het aanvragen van een ontheffing op de Wet natuurbescherming is niet noodzakelijk. De werkzaamheden kunnen met inachtneming van de zorgplicht worden uitgevoerd.

4.2 Advies

Wij adviseren om voorafgaand aan de werkzaamheden een ecologisch werkprotocol te laten opstellen waarin de zorgplicht nader is uitgewerkt.

Bronnen

- Bouwens, S. (2017). *Handreiking Kleine marters in relatie tot soortbescherming*. Provincie Noord-Brabant. 's-Hertogenbosch.
- Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (2017). *Handreiking wezel, hermelijn en bunzing*. Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord. Hoorn.
- Verkade, M. (2018). *Verkennd natuuronderzoek OAT terminal Sluisbuurt, Zeeburgereiland te Amsterdam. Een oriënterend onderzoek in het kader van de wet- en regelgeving voor natuur*. Projectnummer: 359854. Sweco Nederland. Alkmaar.

Bijlage 1.